

בס"ד

אמרי שפר אוסף 'תנב'

מתוך "ליקוטי שמואל"

מלקט ועורך ש. אייזיקוביץ

eisikovits1@gmail.com

הגיליון מופיע באתר 'לדעת' וכן ניתן לקבלו לאימייל מדי שבוע על ידי שליחת בקשה. eisikovits1@gmail.com,

058-4852-443

אודה לכם אם תעבירו את העלון לאנשיכם או כתובות של נציג עלון. אשמח לקבל הערות מחכימות ובל"נ אשתדל להתייחס אליהם. גם רשות להדפיס / לחלק / להעתיק / לשמור. - בשעת הצורך הרשות נתונה לאמור מהדברים שבעלון אף שלא בשם אומרם. אבל הבא להדפיס וידפיס בשם אומרם. יביא גאולה לעולם. כמו כן יש אפשרות לקבל כל עלון בכל שפה כמעט שתרצו בתרגום של ווארד .

אדם אינם שונים במזגם. יש מי שמזגו חם ויש מי שמזגו קר ויש מי שמזגו ממצע. והמאכלים גם כן משנים. ומי שמזגו ממצע יאכל מאכלים שבהם גם כן ממצעים. אבל מי שאין מזגו ממצע צריך שיאכל מאכלים שבהם קצת הפך מזגו. מי שמזגו חם לא יאכל דברים חמים כמו תבלין ובשמים אלא יאכל מאכלים שבהם קצת קרים וחמוצים. ומי שמזגו קר יאכל מאכלים שבהם קצת חמים. וכן ישנה המאכל לפי הזמן ולפי המקום.

אומר לנו המהר"ל, שאנחנו צריכות לתת כבוד לאריכות ימים. ולמה אין לנו הערכה כלפי הארכת ימים? כי הושפענו מהפסיכולוגיה המודרנית שמפארת את איכות החיים, הרבה יותר מאשר את אריכות החיים. שלא תטעי, אומר הקב"ה. כל מה אורך ימים בימינה. בשמאולה – עושר וכבוד. שאתם קוראים לו "איכות חיים", שזה עושר וכבוד, זה משמאל, כתופעות לוואי. אך אריכות ימים זו ה-ברכה! (הרבנית מזרחי)

אין לאכל לב בהמה או עוף משום דקנשה לשכחה. וכן לא יאכל ממקום שאכל עכבר או חתול דגם כן קנשה לשכחה.

איש אמו ואביו תיראו (יט, ג) יש הסבורים בטעות שמצות כיבוד הורים שייכת בעיקר לילדים הסמוכים על שלחן אביהם. לכן נאמר 'איש' – גם מי שהוא כבר בעצמו איש בעל משפחה וילדים, אף לו נאמר הציווי - 'אמו ואביו תיראו.' (כתב סופר)

איש אמו ואביו תיראו (י"ט, ג') מהו "איש". - "איש" - היינו אף שהוא בגדר "איש" גדול ועומד ברשות עצמו הריהו מצווה ועומד בכיבוד אב ואם ויראתם. ללמדך בא הכתוב, שלא יחשוב האדם בלבד, שכיון שהגיע לבגרות, נשא אישה והקים בית, שוב אינו חייב בכבוד אביו ואמו, ומעתה חובתו רק לדאוג ולהתמסר לבני ביתו. כל אדם ואדם, גדול כקטן, מצווים במצות כיבוד אב ואם ומוראם. (כתב סופר)

איתא בשולחן ערוך (מהטור סימן תצ"ג) נהגו הנשים (וגם אנשים, ט"ז ועוד אחרונים) שלא לעשות מלאכה מפסח ועד עצרת משקיעת החמה ואילך. בטור ובט"ז ומשנ"ב (ס"ק י"ט), מובאים שני טעמים; א. משום תלמידי רבי עקיבא שמתו סמוך לשקיעת החמה ונקברו אחר השקיעה והיו העם בטלים ממלאכה. ב. שאנו סופרים העומר אחר השקיעה וכתוב, שבע שבתות תמימות תהיינה מלשון שבות, שבזמן הספירה יש לשבות ממלאכה.

איתא בספרים הקדושים, חודש אייר ראשי תיבות אני י"י רופאך, שבחודש זה נשפעים רפואות וישועות לבני ישראל.

אם כך יש לנו שלשה סוגים: נגעי אדם בעור, נגעי בגדים, נגעי בתים. שואל הכלי יקר: מדוע דווקא באים הנגעים בעור, בבגד או בבית. והוא משיב: כיוון שהקב"ה משיב לאדם כגמולו, בהנהגה של: "מידה כנגד מידה" כל שלשת הדברים הם כיסויים לאדם: בית - כיסוי ומגן לאדם, לבוש - כיסוי לגופו של האדם ועור - כיסוי לבשרו של האדם... אתה גילית מה שהחבר רצה לכסות - הקב"ה יפגע במה שאתה מתכסה...

אם נגעו של אדם קשור רק לבשרו, לתאוות הגשמיות, שאין הוא מצליח להתגבר עליהן, הרי זו חצי צרה, ורפואתו קלה. אך אם הנגע 'עמוק מעור בשרו', דהיינו לא רק עניני תאוה שבבשר הגוף, אלא באמונות ובדעות בעומק הלב והמוח, נגע כזה נגע צרעת הוא, וטימא אותו! (דברי שאול)

"אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל: רצונכם להימלט מגיהנום, הרחיקו עצמכם מלשון הרע ואתם זוכים בעולם הזה ובעולם הבא, שנאמר: מי האיש החפץ חיים וגו' (שם לד יג). (המדרש בתנחומא לפרשת מצורע (סימן ב'))

אשה שיצאה חובת קידוש יכולה להוציא את החברה שלא יצאה מדין ערבות [ע"פ שו"ת רע"א ז' וכן המב"ב בס' רע"א וצ"ע שבבה"ל ס' תרפ"ט מסתפק בזה].

אשה שלא התפללה ערבית בליל שבת יכולה לצאת חובת קידוש מבעלה אף שהוא התפלל דקימ"ל שיש ערבות לנשים במה שחייבות.

את הנזקים שכמה מילים לא זהירים יכולות לגרום הם כל כך גדולים, שהרב ישראל סלנטר היה ידועה אומר "אם אתה אומר שרב לא יכול לשיר, או חזן לא יכול ללמוד, זה לשון רע... אבל אם אתה אומר שרב לא יכול ללמוד וחזן לא יכול לשיר, זה כמותו כרצח" והוא מגיע

למסקנה בהכריזו כי " כדאי לאדם ללמוד מוסר כל ימי חייו ... אם זה יציל אותו מלדבר לשון הרע אפילו פעם אחת ".

בארץ ישראל, קשה להימנע מאכילת חמץ שנמכר לנכרי, כי אמנם מיד לאחר חג הפסח יש המשווקים לחנויות, חמץ שנאפה לאחר הפסח, אבל כמה שבועות לאחר מכן, משווקים את החמץ שהיה ברשותם מלפני חג הפסח ונמכר לנכרי.

בגמרא מבואר שהמשחית את זקנו לוקה חמש, שתיים מכאן ושתיים ומכאן ואחת מלמטה . ודנו הראשונים במקומם המדויק של פאות הזקן האסורים בהשחתה, וביררו מהו שאמרו שחייב על שתיים מכל צד, ומהו המקום שלמטה שחייבים עליו. לענין השתיים מכל צד, פירש רש"י (ד"ה ועל הזקן) שהלחי רחב כנגד הצדעים, ויש לכל דבר רחב קצה לשני צדדים בראשו. והוסיפו הראשונים בשמו, שהקצה שחייבים עליו הוא במקום חיבור הלחי לצדעים .

בדרך כלל דרכם של בעלי לשון-הרע לדבר סרה על גדולי הדור, לפיכך ציוותה התורה למצורע האיש לבוא אל הכהן מנהיג הדור, כדי שיתרשם מקרוב ממעלותיו ואישיותו המרוממת של הכהן, ולא לשפוט אנשים בלי לראות אותם מקרוב. (הגה"ק רבי חיים מוולאז'ין זי"ע)

ביום בו קיבל הגאון רבי שלום חבשוש לחנותו את המאזנים המודרניים במקום הישנים שהיו בחנותו שהן שתי כפות ולשון באמצע ומוט מלמטה – היה עומד ותוהה, מסתכל ובוהן, בודק וממשמש בהם כמחפש דבר מה בתוכם. שאלוהו הקונים: "רבי שלום מה תבקש..." השיבם: "כתוב בספרים שחלקי המשקל והמאזניים דומים לשם ה', כדי שהשוקל ידמה בנפשו שויתי ה' לנגדי תמיד ועל ידי כך ישקול וימכור במאזני צדק ובמשפט יושר". ("גדולי ישראל בתימן")

בסעודת שבע ברכות, ברית מילה, פדיון הבן, בר מצוה, הכנסת ספר תורה וסיום מסכת, יש שמתירים לשמוע נגינה (מג"א ראה מחצה"ש, משנ"ב ס"ק ג', קרן לדוד סי' קי"ט. אגרות משה ח"ב סימן צ"ה. משנה הלכות ח"ו סי' ק"ט. יחוה דעת ח"ו סי' ל"ד.) והגרי"ש אלישיב התיר בהכנסת ס"ת אע"פ שאין ראוי לקבוע הכנסת ס"ת בריקודין בימים אלה. ובסעודת אירוסין שהוא סעודת מצוה, כתב הכף החיים (ס"ק ט') בשם הא"ר שמותר . ויש שמחמירין בזה (הג' מהרש"ם בס' אורחות חיים. מנחת יצחק ח"א סי' קי"א. קו' מבית לוי).

בס' אוהב ישראל מהרה"ק מאפטא זי"ע כתב (ליקוטים שבת אחרי פסח). טעם "שמנקדין" אז הלחם משנה במפתח דוקא וכו', שהש"י מבקש מכנ"י פתחי לי כחודו של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם. וכמה פעמים באותו מאמר כותב ש"מנקדין". וכן אי' בספה"ק ישמח ישראל (פ' תזריע) בטעם ש"מנקדין" את החלות במפתח. ובס' טעמי המנהגים מעתיק את דברי האוהב ישראל, וממשיך בסיכום מעצמו, שלכן עושים צורת מפתח. ודבר פשוט הוא למעיין שם שהכוונה

היא כמ"ש האוהב ישראל שכשמנקדים את החלה עם מפתח, נחרתת צורת מפתח. בשונה למה שהונהג לאחרונה ליצור צורת מפתח מעיסה. שלא מצאתי לזה מקור.

בספר "מגיד מישרים" [פר' ויקהל], שהוא דברים שגילה מלאך משמים למרן ה"בית יוסף", מובאים דברים שאמר המלאך המגיד ל"בית יוסף" ואלו הדברים: וגם בעניין הקמות אשר קמו נגדך, אין להרהר כי הם לא יזיקוך, אלא הועילו כי מי שאומר לשון הרע על חברו, מנכין לו מזכויותיו ונותנים וכו', הוא אמת ויציב, ואילו הוי ידעי בני נשא דא, הוו חדאין כד שמעין דאמרי ביש מנהון כאילו יהבי לון מתנת כסף או זהב [פרוש: ואילו היו יודעים בני אדם זאת, היו שמחים כשהיו שומעים שמספרים רע עליהם, כאילו נותנים להם מתנת כסף או זהב].

"בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם. לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, ועל ידי הנגע - נותן הבית ומוצאן" (רש"י). אלא שיש להבין: אם נגעי בתים נועדו כדי להעניק לעם ישראל עושר, מפני מה קוראת להם התורה "ונתתי נגע צרעת"? עדיף היה לכתוב שזוהי ברכה. מבאר בספר 'אמרי שפר': ברכה אמיתית היא כזו שהעושר מגיע בדרך טובה וראויה. מי שנאלץ למצוא עושר בעקבות צרעת, הרי זה עדיין 'נגע'...